

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Urząd Statystyczny w Krakowie

Warszawa, 1 października 2014 r.

Informacja sygnalna	WYNIKI BADAŃ GUS
----------------------------	-------------------------

Wydatki na kulturę w 2013 r.

Informacja przedstawia wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządów terytorialnych na finansowanie kultury i dziedzictwa narodowego oraz wybrane wydatki na kulturę poniesione przez gospodarstwa domowe w Polsce w 2013 r.

Wydatki publiczne, tj. wydatki budżetu państwa i jednostek samorządów terytorialnych (po odjęciu transferów) na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2013 r. zmniejszyły się o 0,8% i wyniosły 8212,7 mln zł, w tym wydatki budżetów jednostek samorządów terytorialnych stanowiły 81,6% wydatków publicznych ogółem (80,5% w 2012 r.).

Tabl. 1. Wydatki publiczne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według źródeł finansowania

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012		2013		
	w tys. zł	w odsetkach	w tys. zł	w odsetkach	2012 = 100
OGÓŁEM.....	8280936	100,0	8212696	100,0	99,2
Budżet państwa ^a	1616863	19,5	1512114	18,4	93,5
Budżety samorządów terytorialnych ^b – razem.....	6664073	80,5	6700582	81,6	100,5
gminnych.....	2984891	44,8	2948316	44,0	98,8
miast na prawach powiatu..	2251553	33,8	2383570	35,6	105,9
powiatów.....	104477	1,6	89458	1,3	85,6
województw.....	1323152	19,8	1279238	19,1	96,7

a Po odjęciu transferów do jednostek samorządu terytorialnego. **b** Po odjęciu transferów pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów.

W 2013 r. udział wydatków na kulturę na 1 osobę w łącznych wydatkach gospodarstw domowych wyniósł 2,8%. Przeciętne wydatki na 1 osobę rocznie na zakup artykułów i usług kulturalnych wyniosły 359,16 zł.

W 2013 r., z ogółu wydatków z budżetu państwa, na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (łącznie z transferami do jednostek samorządu terytorialnego) przekazano kwotę 1632,8 mln zł, czyli o 4,9% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Wydatki budżetów jednostek samorządów

terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego zwiększyły się o 0,6% i wyniosły 6887,8 mln zł.

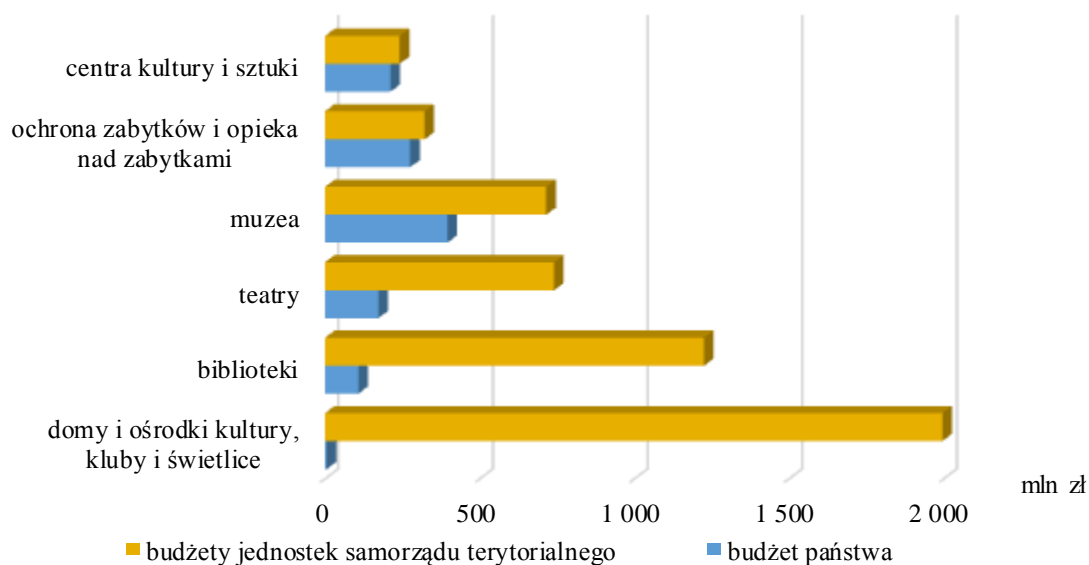
W 2013 r. udział wydatków poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego nie uległ zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. Największą część w strukturze wydatków budżetów samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowiły wydatki z budżetów gmin oraz wydatki miast na prawach powiatu. Udział wydatków z budżetów gmin obniżył się z 44,8% w 2012 r. do 44,0% w 2013 r., podobnie jak wydatki województw (z 19,9% do 19,1%) oraz powiatów (z 1,6% do 1,3%). Wzrósł natomiast udział wydatków miast na prawach powiatu w łącznych wydatkach budżetów samorządów terytorialnych z 33,8% w 2012 r. do 35,6% w 2013 r.

Budżet państwa przeznaczył na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 0,5% ogółu swoich wydatków. Wydatki budżetu państwa na dotacje i subwencje związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego kształtowały się na tym samym poziomie co rok wcześniej i wyniosły 1214,6 mln zł (1219,9 mln zł w 2012 r.), natomiast znacznie zmniejszyły się wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 17,0 mln zł w 2013 r. wobec 51,1 mln zł w 2012 r.

W 2013 r. wydatki budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 42,41 zł (44,56 zł przed rokiem).

Na wydatki bieżące związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego budżet państwa przekazał w 2013 r. 1441,0 mln zł (1453,4 mln zł w 2012 r.), natomiast budżety jednostek samorządów terytorialnych wydatkowały 4940,1 mln zł (4925,7 mln zł w 2012 r.).

Wykr. 1. Wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej w 2013 r.

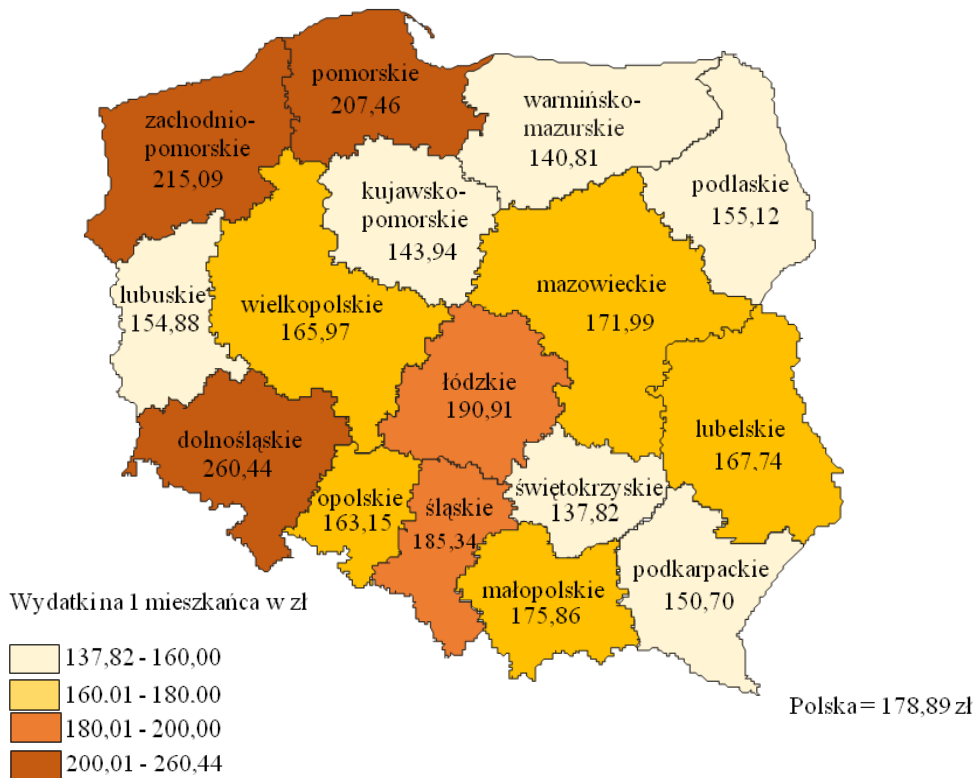

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

W 2013 r. wydatki budżetów jednostek samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (łącznie z transferami pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego) stanowiły 3,7% wszystkich wydatków budżetów samorządów terytorialnych. Najwięcej na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczyły gminy 2979,3 mln zł (spadek o 1,1% w stosunku do ubiegłego roku) oraz miasta na prawach powiatu, których wydatki wzrosły wobec roku poprzedniego o 5,7% i wynosiły 2495,4 mln zł. Wydatki województw obniżyły się o 3,6% w porównaniu z 2012 r. i wyniosły 1301,7 mln zł. Wydatki powiatów w stosunku do ubiegłego roku obniżyły się o 9,2% i wyniosły 111,3 mln zł.

W 2013 r., podobnie jak przed rokiem, z budżetu państwa najwięcej środków zostało przeznaczonych na działalność muzeów; wydatki te stanowiły 24,2% (25,7% w 2012 r.) wszystkich wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego. Na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami oraz inną działalność na rzecz ochrony zabytków przekazano 16,9% (16,3% w 2012 r.) ogółu wydatków. Ponadto znaczącą pozycją w wydatkach budżetu państwa były wydatki związane z funkcjonowaniem centrów kultury i sztuki – 12,9% (10,7% w 2012 r.) oraz z działalnością teatrów – 10,6% (9,8% w 2012 r.). Na funkcjonowanie archiwów z budżetu państwa przekazano 8,7% (8,0% w 2012 r.) ogółu wydatków, a na działalność filharmonii, orkiestr, chórów i kapel - 3,5% (3,3% w 2012 r.).

Mapa 1. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca według województw^a w 2013 r.

^a Łącznie z transferami do jednostek samorządu terytorialnego.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Wśród wszystkich wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, najwięcej środków z budżetów samorządów terytorialnych przekazano na funkcjonowanie domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic – 29,0% (29,2% w 2012 r.) oraz na działalność bibliotek – 17,8% (17,3% w 2012 r.). Wydatki na działalność teatrów stanowiły 10,8% (10,6% w 2012 r.) ogółu wydatków, a na funkcjonowanie muzeów 10,4% (10,2% w 2012 r.). Z budżetów samorządów terytorialnych na działalność filharmonii, orkiestr, chórów i kapel przekazano 6,0% ogółu wydatków (5,3% w 2012 r.), a na funkcjonowanie centrów kultury i sztuki – 3,5% (przed rokiem 3,9%).

W 2013 r. w Polsce wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 178,89 zł (177,69 zł w 2012 r.). Najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca przeznaczyły samorzady terytorialne w województwach: dolnośląskim 260,44 zł (240,23 zł w 2012 r.), zachodniopomorskim 215,09 zł (201,02 zł) i pomorskim 207,46 zł (218,67 zł), natomiast najmniej w województwach: kujawsko-pomorskim 143,94 zł (151,77 zł w 2012 r.), warmińsko-mazurskim 140,81 zł (153,71 zł) i świętokrzyskim 137,82 zł (135,00 zł).

Wydatki na kulturę w gospodarstwach domowych

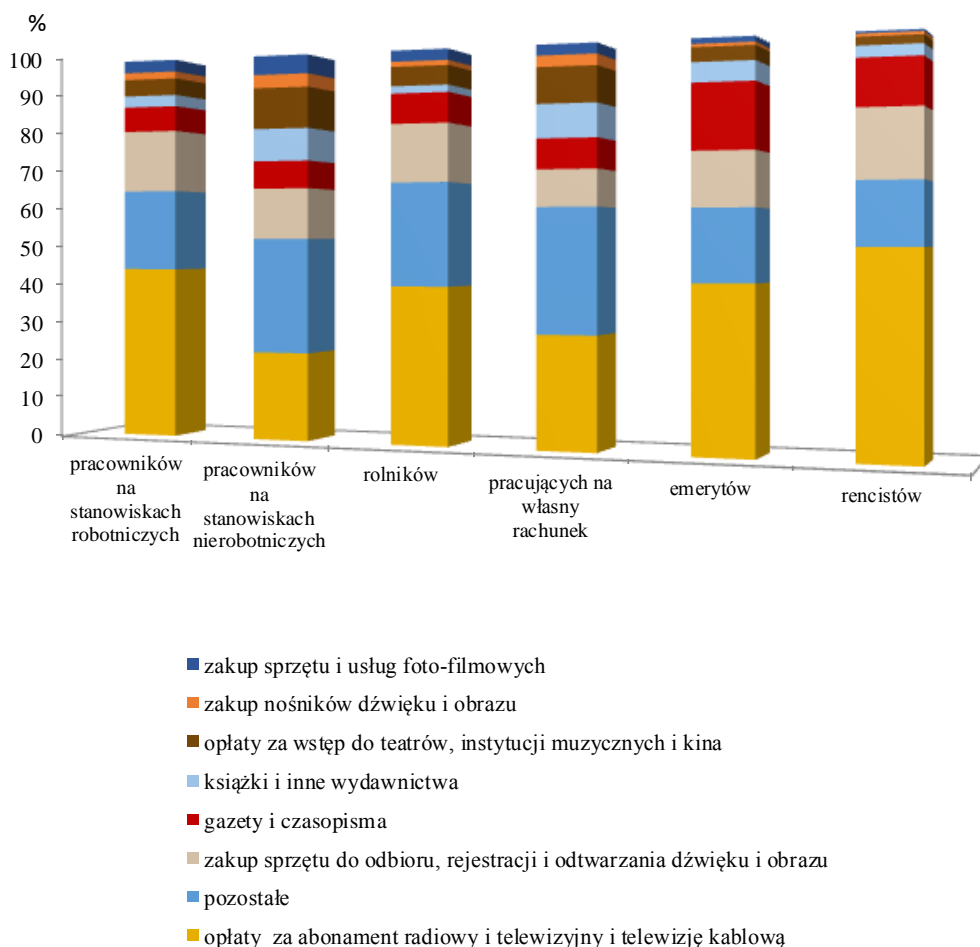
W 2013 r. przeciętne roczne wydatki na kulturę na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniosły 359,16 zł. Największy odsetek wydatków na zakup artykułów i usług kulturalnych odnotowano w gospodarstwach pracowników na stanowiskach nierobotniczych 3,2% oraz w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek 3,0%.

Gospodarstwa domowe, z ogółu wydatków na kulturę, największe wydatki poniosły na opłaty za abonament radiowy i telewizyjny i telewizję kablową (bez opłat za usługi w pakiecie telekomunikacyjnym) – przeciętnie na 1 osobę rocznie 122,88 zł. Na zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu gospodarstwa domowe wydały 48,36 zł, na zakup gazet i czasopism 33,36 zł na 1 osobę. Na opłaty za wstęp do teatrów, instytucji muzycznych i kina wydano 25,20 zł a na zakup książek i innych wydawnictw 21,36 zł (bez podręczników szkolnych oraz innych książek i czasopism do nauki). Znacznie mniej wyniosły wydatki na zakup sprzętu i usług fotograficznych 11,52 zł oraz na zakup nośników dźwięku i obrazu – 8,16 zł.

W omawianym roku wszystkie grupy gospodarstw domowych najwięcej wydatków poniosły na opłaty za abonament radiowy i telewizyjny i telewizję kablową (bez opłat za usługi w pakiecie telekomunikacyjnym). Na zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu, najwięcej środków wydały gospodarstwa domowe pracowników na stanowiskach nierobotniczych (67,32 zł) i gospodarstwa emerytów i rencistów (56,28 zł), natomiast najmniej gospodarstwa rolników (31,68 zł). Najwięcej wydatków na zakup gazet i czasopism poniosły gospodarstwa emerytów i rencistów (61,68 zł), natomiast najmniej gospodarstwa rolników (16,32 zł) i gospodarstwa pracowników na stanowiskach robotniczych (15,24 zł). Na opłaty za wstęp do teatrów, instytucji

muzycznych i kina najwięcej wydały gospodarstwa pracowników na stanowiskach nierobotniczych (54,84 zł) i gospodarstwa pracujących na własny rachunek (41,52 zł), najmniej wydały gospodarstwa rolników (10,44 zł), gospodarstwa pracujących na stanowiskach robotniczych (10,20 zł) oraz gospodarstwa rencistów (6,36 zł).

Wykr. 2. Udział wydatków na wybrane artykuły i usługi kulturalne w przeciętnych wydatkach na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych w 2013 r.

W 2013 r. wśród mieszkańców miast i wsi występowało duże zróżnicowanie w wydatkach na kulturę. Przeciętne wydatki na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych w miastach wyniosły 420,84 zł, na wsi 263,16 zł. Najwięcej mieszkańcy miast wydali na opłaty za abonament radiowy i telewizyjny i telewizję kablową – 132,12 zł (mieszkańcy wsi – 108,36 zł), najmniej na zakup nośników dźwięku i obrazu – 11,64 zł (mieszkańcy wsi – 3,00 zł). Mieszkańcy miast na zakup książek i innych wydawnictw (bez podręczników szkolnych oraz innych książek i czasopism do nauki) przeznaczyci przeciętnie na 1 osobę rocznie 29,40 zł, na opłaty za wstęp do teatrów, instytucji

muzycznych i kina 34,92 zł, natomiast mieszkańcy wsi za te same artykuły użytku kulturalnego wydali odpowiednio: 8,88 zł i 10,32 zł.

Tabl. 2. Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrany sprzęt audiowizualny według grup społeczno-ekonomicznych w 2013 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarstwa domowe					
	pracowni- ków na stanowis- kach robo- tniczych	pracowni- ków na stanowis- kach niero- botniczych	rolników	pracują- cych na własny rachunek	emerytów	rencistów
	na 1000 gospodarstw (w sztukach)					
Telewizor	1378	1300	1474	1407	1254	1172
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	739	771	597	796	626	573
Urządzenie do odbioru TV cyfrowej	954	923	948	959	866	820
Urządzenie do odbioru naziemnej telewizji cyfrowej z MPEG-4	216	152	351	163	240	246
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	621	631	813	631	768	716
Komputer osobisty	1075	1397	1036	1480	456	432
w tym z dostępem do Internetu	1010	1340	941	1410	428	394
w tym szerokopasmowy	814	1109	740	1171	339	312
w tym laptop	606	974	514	1039	244	216
Aparat fotograficzny	681	908	681	961	376	288

W 2013 r. odbiornik telewizyjny posiadało 97,1% gospodarstw domowych, urządzenie do odbioru TV cyfrowej 80,9% gospodarstw domowych, natomiast urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej 66,3% gospodarstw domowych. Komputery osobiste posiadało 71,5% (w tym laptop 48,9%) gospodarstw domowych, w tym z dostępem do Internetu 68,8%. Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych posiadało 62,0% gospodarstw domowych.

Informacja sygnalna została opracowana na podstawie danych z Badania budżetów gospodarstw domowych za 2013 r. oraz w zakresie budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego ze sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów. Dochody i wydatki zgrupowano zgodnie

z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 nr 0, poz. 885, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.). Prezentowane dane w zakresie „Wydatków na kulturę” są wydatkami ujętymi w „Dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” i obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale, takie jak np.: wynagrodzenia pracowników i członków korpusu służby cywilnej wraz z pochodnymi, odpisy na fundusz socjalny, podróże służbowe krajowe i zagraniczne, kary, odsetki, odszkodowania, koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego, zwroty niewłaściwie wykorzystanych dotacji, zakup środków żywności, materiałów medycznych i usług zdrowotnych, opłaty za Internet, rozmowy telefonii stacjonarnej i komórkowej, opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe, różne opłaty i składki, podatek od nieruchomości, podatek od towarów i usług (VAT), błędne operacje finansowe, wydatki na zakup i objęcie akcji, itp.

Opracowanie: Dorota Maćkowska-Cichosz, Barbara Nowak

US Kraków, Ośrodek Statystyki Kultury, tel. 12 36 10 211